

Amintiri

„Suntem ceea ce ne amintim” - Nichita Stănescu

Prima poză

„Nu există fericire de care să
îți amintești fără tristețe.”

Octavian Paler

Înainte de camera telefonului, filtre, Photo-shop și altele, au existat pozele alb negru. Au existat. De parcă a fost acum câteva sute de ani. De parcă stau într-un scaun-leagăn și depăn vechi amintiri cu mâini tremurânde și ochelari care îmi fac ochii mari. Și, nu știu de ce, ochelarii au o crăpătură în lentila de la ochiul stâng. O crăpătură prin care a curs viața. În casă miroase a bătrânețe. În casă miroase a bunica.

Delirez. Hai să revin la prima mea poză.

Nu sunt așa bătrână, prima mea poză e în culori. Primele culori de după alb negru. Culori așa, mai spălăcite. Nu țin minte când a fost făcută. Aveam vreo doi sau trei anișori. Mama zicea că eram supărată și o cred. Nu zâmbesc în poză. Îmbrobodită frumos în basmaua cu fir a mamei, să nu mă tragă curentul. Așa ziceau toate mame-

le din satul meu. Și nu contează dacă era băiat sau fată pruncul. Erau toți pruncii îmbrobodiți cu basma vara și șalincă¹ iarna.

Iar delirez. Să revin, deci, la prima mea poză.

Eram îmbrăcată într-un costum albastru, format dintr-o pereche de pantaloni și un pulovăraș. Puloverul, desenat cu un iepuraș alb, era pus peste o rochiță roșie, din care se vedea numai partea de jos. Sau poate era numai fusta roșie. Nu știu. Nu țin minte când a fost făcută poza.

Mama zice că poza a fost făcută la un vecin în vie. O cred. Pentru că stau așa supărată în fața unui rând de viță de vie verde, cu frunze mari.

Vecinul a murit de beție acum câțiva ani. Era un vecin cât un munte de mare, care avea un răs apăsător și grav, precum răsul unui ciclop din cărțile cu povești. Mi-l amintesc de parcă a fost ieri. Un vecin care nu a știut nimic mai mult decât ulițele satului. Care nu se gândea decât unde l-ar putea servi cineva cu un pahar de vin și care nu știa ce va face mâine. Un om fără scop în viață, cum zicea tata.

Mie întotdeauna mi-era frică de el. Mai ales atunci când trebuia să intru pe furiș în grădina lui mare și neîngrijită, să urc în salcâmi înalți

¹ acoperământ pentru cap, purtat de femei, împletit din lână foarte fină la atingere precum cașmirul, de culoare gri deschis.

cât cerul și să strâng cele mai fragede crenguțe pentru iepuri. Aveam mulți iepuri, care făceau și mai mulți pui.

Iar delirez. Revin la prima mea poză.

Până să moară vecinul, de fiecare dată când mă uitam la prima mea poză mă întrebam ce mai face el. Acum nu au mai rămas decât poza și amintirea vecinului. Revin în amintiri. Revin acasă.

Ograda

„Amintirea e o seră
a fericirilor trecute.”

Lucian Blaga

Tata a fost meșter mare de case în sat. El era un fel de arhitect și șef de șantier al zilelor noastre. Îl vedeam tare mândru când mergeam cu el prin sat și îmi arăta care casă a construit-o el. Și erau multe. Și eram și eu mândră de tata.

Când a construit-o pe-a noastră, a pus-o frumos cu fața la soare. Exact așa cum icoanele din colțul de sus al fiecărei camere din casă stau acolo de unde răsare soarele.

Satul, la fel ca și omul, crește, se lungește. Așa a ajuns mahalaua noastră să schimbe drumul, astfel încât dosul casei a devenit fața ei. Iar soarele a ajuns să fie după casă dimineața și în fața casei spre seară. Au schimbat drumul și au lăsat satul să crească, precum un copil care schimbă încălțăminte când devine mică și îl strânge.

De aici încolo curg amintiri despre ogradă. Amintiri așezate frumos pe un document Word, departe de ogradă. Peste mări și țări de ogradă.

Ograda noastră, la început planificată în spatele casei, era mare. Era împărțită în trei. Parcă a știut tata că va avea trei copii. Iar în zilele chinuite de căldura soarelui, fiecare dintre noi, copiii, aveam drept însărcinare lăsată de mama în răcoarea dimineții, înainte să plece la munca pământului, să ne măturăm fiecare partea de ogradă

Până pe la optsprezece ani, când fratele nostru mai mare ne-a lăsat partea lui de ogradă s-o măturăm noi, frații mai mici, și a plecat la Doamne-Doamne.

După o zi de muncă grea pe câmp, mama, când ajungea seara acasă, în primul rând se uita atent dacă ograda a fost măturată, așa cum ne dăduse însărcinare de dimineață.

Ehe! Dacă ar ști mama că frații măturau câte o bucățică de ogradă și dispăreau la joacă! Reve-neau după o vreme și iar se puneau pe măturat. Și tot așa, până când soarele ajungea în fața casei, care la început a fost spatele ei, și atunci luam mătura și adunam gunoiul la poartă cât ai zice pește.

Nu de alta, dar ograda nemăturată nu scăpa de furia mamei, care și-o vărsa tot pe mine. Pentru

că eram fată, pentru că stăteam să-i ascult ocara și nu fugeam, așa, ca frații mei, pe ulițele satului, până când i-ar fi trecut mamei furia.

Casa noastră mutată de la soare, din cauza drumului, ar fi fost măr de discordie cu vecina. Cică ar fi vrut să ocupe tot pământul din capul satului, dar primăria a decis altfel. A decis să facă parte dreaptă și cu părinții mei. Să le dea și lor o bucată de pământ acolo, de-o gospodărie.

Ograda era un foarte bun spațiu, utilizat pentru toate cele. Începeam de sus, dimineța, cu Doamne ajută, și terminam la poartă seara, obosiți și plini de balegă de vacă. Dar mulțumiți de ograda mare, care ne lăsa să facem tizic² cât să ne țină focul sobei de cald o iarnă întreagă.

Roadele pământului erau aduse tot în ogradă. Și așa, porumbul uscat care tăia mâinile precum un cuțit ascuțit, era frumos aranjat pe margine, de-a lungul ogrăzii, lângă gardul ce o desparte de grădină.

Tescovina de la strugurii storși de suc lor pentru un vin de voie bună era aruncată prin ogradă până se usca.

Ceapa scoasă toamna avea colțișorul ei de ogradă, pentru a o zvânta soarele.

² balegă de vacă uscată la soare, în formă de cărămidă, folosită drept combustibil iarna pentru sobă.

Fasolea era aruncată pe jos și bătută până nu mai știa ce să facă ograda de durere.

În zilele de vară, când ploaia torențială venea cu tunete și fulgere, ograda era cea mai lungă pentru noi, copiii, pentru că după fiecare tunet alergam până la poartă, să ne lovim capul de ea de trei ori și să reușim să fugim înapoi, să nu ne ude ploaia până la piele. Dădeam cu capul de poartă, să alungăm tunetul. Și câtă frică! Și cât de lungă era ograda între două tunete!

Pe mama o vedeam bocind tot în ogradă. Pe scaunul lung de lemn, scotea toate ceaunele care trebuiau să lucească până la jumătate. O jumătate rămânea neagră tăciune. Cealaltă jumătate era așezată pe plita în care ardea focul. Mărimea cercurilor scoase de pe plită era subînțeleasă după negreața ceaunului. Mai scotea mama hainele adunate de peste tot și le spăla cu mâinile.

Mâinile ei, precum o mașină setată, spălau de câteva ori, apoi se opreau și, printre ochii în lacrimi de bocet, încerca să vadă dacă a dispărut pata. Și iar pornea motorul mâinilor și iar spăla. Hainele erau întinse frumos, după culoare, pe sârma care despărțea ograda în două. Și parcă vântul care juca hainele făcea liniște, apoi mai arunca tata două-trei sudalme și mama iar începea bocetul, spălatul ceaunelor și al hainelor.

Iarna ograda părea pustie, parcă lepădată de vița de vie care își scutura frunzele toamna și rămâneau așa, niște fire cafenii aruncate deasupra ogrăzii. Astfel vedea și ograda noastră cerul.

Așa cum în straie noi ne îmbrăcam de două ori pe an, așa și ograda avea parte de chiteală³.

Haine noi îmbrăcam la întâi septembrie. Vaca de care îngrijeam o vară întreagă făcea lapte și mama din lapte făcea bani. Pleca dimineața devreme cu o geantă plină cu brânză, smântână, unt. Mă așezam frumos, cu o zi înainte, pe un scăunel în ogradă, să bat borcanul cu smântână până nu mai știau mâinile de mine, iar culoarea galbenă a untului începea să se desprindă de albul smântânii.

Și venea mama acasă cu haine noi. Venea mama acasă și lăsa gențile grele în ogradă. Iar noi nu mai știam cum să ne minunăm de ce ne-a cumpărat.

Tot laptele vacii ne îmbrăca și de Paștele Blajinilor, când vestimentația pe care urma să o purtăm la cimitir era mare subiect de îngrijorare cu câteva săptămâni înainte.

Știa și ograda când vinele Paștele. Căci jocul de culori între verde și alb al gardului care înconjură ograda, și scările, și balconul o făcea

³ găteală

sa fie frumoasă. Asemenea unei cucoane care a stat toată noaptea cu bigudiurile în păr, iar a doua zi e tare mândră de cum arată.

Ograda avea o colecție de parfumuri. Îi plăcea să se chitească mereu. Ca un măr înflorit din grădină, care se înclină cuvios în ogradă și își aruncă parfumul florilor. Mai fura ograda noastră parfumul bujorilor și se ținea așa, mirositoare, până trecea ultimul bujor. În grădinața dintre cele două ogrăzi aveam trandafirii. Roșii și mirositori. Și pentru că trandafirii erau în ogradă, tot ea își lua laudele pentru parfumul lor.

Ograda mirosea a plăcinte și a pâine coaptă. Făcea mama aluatul dis-de-dimineată, într-o zi de sâmbătă. Așeza frumos tăvile rotunde pe scaunul de lemn și turna în ele aluatul frământat și crescut. Apoi învârtea în aluatul rămas cartofi, varză și brânză. Împletea plăcintele în niște cosițe de Ileană Cosânzeană și le așeza frumos în tăvi. Le făcea semnul crucii și cu o lopată mare de lemn le băga în cuptorul cu jăratec. Temperatura jăratecului era măsurată cu mâna. Și niciodată mâna mamei nu a dat greș. Parfumul plăcintelor, când începeau să sfârâie în cuptor, chema toate pisicile din mahala. Și ne lăsa pe toți cu gura apă. În așteptare.

Dacă ar ști să numere ograda câți pași am făcut călcând-o într-o zi, o lună, o viață! Dar ograda tace. Tace. Și ne cheamă acasă.